

Nr 115.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1946 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag till vissa byggnadsarbeten för länsstyrelserna m. m.

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond (bilaga 5, punkt 120, s. 215 och 216 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Byggnadsarbeten för länsstyrelserna för budgetåret 1946/47 beräkna ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Härjämte har Kungl. Maj:t i propositionen nr 2 (bilaga 15, punkt 8, s. 125—127 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

I propositionen nr 197 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 8 mars 1946, föreslagit riksdagen dels att under förenämnda fastighetsfond för budgetåret 1946/47 anvisa vissa i propositionen angivna investeringsanslag, avseende byggnadsarbeten för länsstyrelserna, dels ock att bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna eller träffa i propositionen närmare angivna avtal om markbyten.

Genom beslut den 11 augusti 1944 och den 11 maj 1945 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att verkställa vissa utredningar rörande behovet av byggnadsarbeten m. m. för länsstyrelserna.

Byggnadsstyrelsen har sedermera vid upprepade tillfällen gjort framställningar om anslag till om- och tillbyggnadsarbeten, nybyggnader samt tomtförvärv för ett flertal länsstyrelser. För vissa länsstyrelser ha anslag redan anvisats av riksdagen. Beträffande övriga länsstyrelser har departementschefen i förevarande sammanhang anmält följande byggnads- och markfrågor.

Länsstyrelsen i Uppsala län. Departementschefen förordar, i anslutning till ett av byggnadsstyrelsen framlagt förslag, att södra tornet av Uppsala slott för en kostnad av 150 000 kronor inredes för folkbokförings- och uppboresavdelningarna samt, sedan fångvårdsstyrelsen utrymt sina lokaler i tornet, jämväl för länsarkitektkontoret. Kostnaderna härför förutsättas få

bestridas från det för innevarande budgetår anvisade anslaget till anordnande av provisoriska lokaler för länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar. Vidare föreslås, att fasaderna på slottet skola omputas för en kostnad av 150 000 kronor, att bestridas från ett särskilt investeringsanslag.

Länsstyrelsen i Södermanlands län. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att kronan av Nyköpings stad förvärvar viss tomt samt delar av vissa intill denna tomt belägna allmänna platser ävensom viss mark, som erfordras för en reglering av tomtförhållandena. Såsom vederlag härför avses kronan skola dels erlægga ett kontant belopp av 178 000 kronor, dels till staden överlåta viss kronan tillhörig mark. Det förvärvade markområdet skall enligt uppgjort förslag bebyggas med 5 byggnadskroppar i 2 och delvis 3 våningar med en sammanlagd tjänsterumsyta av ca 2 700 m². En nu planerad första utbyggnadsetapp avses att bereda lokaler för folkbokföringen, uppbördsavdelningen, vägförvaltningen samt vissa delar av postens uppbördsavdelning ävensom för arbetsförmedlingen och vissa smärre statliga institutioner. Kostnaden för dessa byggnadsarbeten uppgå till 1 200 000 kronor, varav 600 000 kronor erfordras för nästa budgetår.

Länsstyrelsen i Östergötlands län. För landskontoret föreslås uppförande å den nuvarande fängelsetomten i Linköping av en nybyggnad. Kostnaderna uppskattas till, inklusive rivning av fängelsebyggnaden, 825 000 kronor. Härav erfordras 500 000 kronor för budgetåret 1946/47.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Vid framläggande av propositionen 1946: 2 förordade chefen för kommunikationsdepartementet, att för tillgodoseende av länsstyrelsens i Jönköpings län lokalbehov en till 600 000 kronor kostnadsberäknad nybyggnad uppfördes å kronohäktets nuvarande tomt inom kvarteret Göta i staden samt att anslag för ändamålet anvisades å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Sedermera har möjlighet öppnats för kronan att förvärva viss Jönköpings stad tillhörig, för nybyggnaden lämplig tomtmark inom kvarteret Gullvivan. Departementschefen har tillstyrkt, att markområdet förvärvas av kronan mot vederlag i kronan tillhörig mark. Därvid borde i första hand fängelse-tomten helt eller delvis gå i utbyte. Därest fängelsetomtens värde skulle befinnas understiga värdet av stadens markområde i kvarteret Gullvivan, skulle jämväl en del av kronoegendomen Mellan- och Österängen få tagas i anspråk. För genomförande av ifrågavarande markbyte har riksdagens be-myndigande ansetts erforderligt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län. För att fylla vissa på senare tid uppkomna lokalbehov föreslås, att länsresidensets västra flygel breddas och påbygges med en våning. Härigenom skulle ett lokaltillskott av ca 20 tjänsterum erhållas, vilka kunde disponeras för länsstyrelsens uppbörds- och folkbokföringsavdelningar. Dessutom skulle vissa smärre reservutrymmen erhållas. Om ytterligare utrymmen skulle komma att erfordras för länsstyrelsens behov finnes möjlighet att erhålla lokaler genom en framtida tillbyggnad av posthuset.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Den av statsmakterna år 1945 beslutade till-

byggnaden av länsresidenset i Kalmar beräknas redan nu icke kunna tillgodose länsstyrelsens behov av lokaler. Därför föreslås att tillbyggnaden utvidgas genom ianspråktagande av tomten nr 7 inom kvarteret Landshövdingen i staden. Kostnaden för denna tillbyggnad beräknas uppgå till 425 000 kronor.

Länsstyrelsen i Gotlands län. För beredande av lokaler åt lantmäterikontoret, vägförvaltningen och länsarkitektkontoret föreslås uppförande av en nybyggnad å den under fångvårdsstyrelsens förvaltning stående fastigheten nr 5 i kvarteret Södertull vid Söder Torg. Kostnaden för nybyggnaden har beräknats till 500 000 kronor.

Länsstyrelsen i Blekinge län. Sedan fastigheterna nr 11 och 12 i kvarteret Watrang numera ställts till byggnadsstyrelsens förfogande samt förhandlingar inletts om förvärv för kronans räkning jämväl av tomten nr 13 i kvarteret, föreslås uppförande å nämnda tomter samt det nuvarande landsstatshusets tomter av en till 1 800 000 kronor kostnadsberäknad nybyggnad. Denna är avsedd att inrymma lokaler för länsstyrelsens samtliga avdelningar samt vägförvaltningen, lantmäterikontoret, länsarkitektkontoret, egnahemsnämnden, hushållningssällskapet, lantbruksförbundets byggnadsförening och lantbruksingenjören. För nästa budgetår beräknas ett belopp av 600 000 kronor bliva erforderligt. Det har förutsatts, att anslaget, intill dess tomtrågan blivit löst, skall få tagas i anspråk endast för ritnings- och andra förberedelsearbeten.

Länsstyrelsen i Kristianstads län. Det år 1945 i princip godkända förslaget till om- och tillbyggnad av länsresidenset föreslås nu utvidgat för att möjliggöra ett tillgodoseende av ökat lokalbehov. Kostnaderna för byggnadsföretaget skulle härigenom komma att öka från 700 000 kronor till 1 300 000 kronor, varför ett tilläggsanslag av 600 000 kronor erfordras.

Länsstyrelsen i Hallands län. För iordningställande av vissa lokaler i slottet för vägförvaltningens behov beräknas ett anslag av 54 000 kronor erforderligt.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. Med hänsyn till angelägenheten av att möjlighet hålles öppen till ytterligare utbyggnader för länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslås att ett den 1 april 1943 upprättat avtal mellan kronan och Vänersborgs stad angående vissa markfrågor fullföljes genom förvärv för statens räkning av södra delen av tomten nr 1 i kvarteret Palmen. Köpeskillingen uppgår till 20 000 kronor.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Till fortsättande av en år 1945 beslutad nybyggnad för länsstyrelsen i Skaraborgs län föreslås anvisande för nästa budgetår av ett anslag av 400 000 kronor.

Länsstyrelsen i Värmlands län. För lösande av länsstyrelsens lokalbehov på längre sikt föreslås uppförande av en preliminärt till 750 000 kronor kostnadsberäknad nybyggnad. Denna är avsedd att uppföras å en för ändamålet inköpt tomt. För genomförande av tomtförvärvet erfordras ett belopp av 373 000 kronor samt för byggnadsarbetenas bedrivande under nästa budgetår 250 000 kronor.

Länsstyrelsen i Västmanlands län. Kungl. Maj:t föreslår anvisande av ett

anslag å 25 000 kronor för anordnande av personhiss inom södra delen av Västerås slott.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län. I samband med uppförande av en år 1945 beslutad tillbyggnad till landsstatshuset i Falun avses att verkställa ombyggnad av nuvarande rörledningssystem och utbyta befintliga värmepannor i det gamla landsstatshuset. För ändamålet erfordras ett belopp av 125 000 kronor.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Till lösande av länsstyrelsens i Gävleborgs län byggnadsfråga har utarbetats ett förslag av innebörd, att genom vissa ändringsarbeten inom det nuvarande landsstatshuset samt uppförande av två nybyggnader å i huvudsak tomten nr 4 i kvarteret Tullstuvan lokaler skulle beredas för landskontorets taxeringsavdelning, vägförvaltningen, lantmäterikontoret och ytterligare några myndigheter. Förslaget beräknas i genomförande draga en kostnad av 1 550 000 kronor, varav 750 000 kronor erfordras för nästa budgetår.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län. För vägförvaltningen, lantmäterikontoret och länsarkitektkontoret föreslås uppförande av en nybyggnad, kostnadsberäknad till 1 500 000 kronor. Av nämnda belopp erfordras 750 000 kronor för byggnadsarbetenas bedrivande under nästa budgetår. Nybyggnaden föreslås uppförd å ett nyförvärvat tomtområde mitt emot den nuvarande landstatshustomten. Köpeskillingen, 85 425 kronor, motsvarar ett pris av 25 kronor per m². Det sammanlagda anslagsbehovet skulle i enlighet härmed för nästa budgetår uppgå till avrundat 835 000 kronor.

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens byggnadsfråga föreslås löst genom uppförande av en nybyggnad inom kvarteret Onkel Adam. Nybyggnaden, vilken kostnadsberäknats till 700 000 kronor, skulle genom överbyggnad av Residensgränd sättas i direkt förbindelse med länsresidenset. För att tillgodose länsstyrelsens framtida utvecklingsbehov föreslås i förevarande sammanhang inköp av tomten nr 1 i kvarteret Onkel Adam. Köpeskillingen uppgår enligt föreliggande anbud till 57 000 kronor.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. Länsstyrelsens byggnadsfråga föreslås lösas på längre sikt genom uppförande å det s. k. Nytorget — vilket för närvarande tillhör Umeå stad men skulle överlåtas till kronan mot det att kronan till staden överläte den s. k. Döbelns park — av en omfattande nybyggnad, avsedd att innehålla lokaler för landskansliet och landskontoret jämte länsarkitektkontor och arbetsförmedling. I det nuvarande residenset skulle beredas utrymme åt vägförvaltningen och vissa andra statsinstitutioner.

Nybyggnaden har kostnadsberäknats till 1 900 000 kronor, varav 1 000 000 kronor erfordras för nästa budgetår. Enligt föreliggande avtal om markbyte mellan kronan och staden, vars genomförande kräver riksdagens medgivande, erfordras därjämte ett belopp av 25 000 kronor, att av kronan gäldas till staden. Det sammanlagda anslagsbehovet uppgår sålunda till 1 025 000 kronor.

Länsstyrelsen i Norrbottens län. För tillgodoseende av länsstyrelsens lokalbehov föreslås uppförande av två flyglar till landsstatshuset samt ombyggnad av vissa lokaler inom detta. Kostnaderna härför beräknas till 850 000 kronor.

Det är uppenbart, att de nya arbetsuppgifter, som på senaste tid undan för undan pålagts länsstyrelserna, kommit att medföra krav på ökade utrymmen. Särskilt framträdande äro givetvis lokalbehov, som sammanhånga med omläggningen av folkbokföringen och uppborðsförfarandet. Även för vissa andra inom länen nu verksamma statliga institutioner — vägförvaltningarna, länsarkitektkontoren, arbetsförmedlingarna etc. — torde med hänsyn till deras alltmer ökade arbetsbelastning lokalförhållandena på många håll vara otillfredsställande. Härtill kommer att i samband med den nya fögderiindelningen och förstatligandet av lantbruksingenjörsinstitutionen krav uppstått på nya statliga ämbetslokaler.

Det framstår för utskottet såsom naturligt, att Kungl. Maj:t i samband med omläggningen av folkbokföringen — för vars behov av provisoriska lokaler medel anvisades av 1945 års riksdag — ansåg en utredning vara behövlig, syftande till ett samordnande av de byggnadsfrågor, som inom en nära framtid kunde bliva aktuella inom länen till följd av beslutade eller ifrågasatta organisationsförändringar.

De förslag till ny- och tillbyggnadsarbeten för länsstyrelsernas räkning som byggnadsstyrelsen nu framlagt ha, där så låtit sig göra, utarbetats med utgångspunkt från att utrymmen skola beräknas jämväl för de statliga institutioner, för vilka lokaler för närvarande förhyras eller beräknas behöva framdeles anskaffas. Sålunda ha utrymmen i förevarande sammanhang ansetts böra beräknas för t. ex. häradsarkivkontoren. I vissa fall äro inom landsstatshusen utrymmen beräknade för egnahemsnämnderna. Utskottet har icke kunnat undgå ifrågasätta, huruvida en koncentrerings till landsstatshusen av de olika inom länen verksamma statliga organen verkligen är ändamålsenlig. Det torde icke kunna förnekas, att ju fler institutioner som inrymmas i ett och samma byggnadskomplex desto större blir risken att en förändring beträffande lokalbehovet för en institution kan komma att medföra behov av byggnadsåtgärder berörande byggnadskomplexet i dess helhet. Landsstatshusen ha redan på många håll varit föremål för om- och tillbyggnader i olika omgångar. Det förefaller troligt, att dylika upprepade kompletteringar icke alltid kunna genomföras utan att byggnadens ändamålsenlighet äventyras.

Å andra sidan vill utskottet icke förbise fördelarna av att med varandra samarbetande institutioner eller institutioner, som äro beroende av varandras arbetsmaterial, också lokalt anslutas till varandra.

Utskottet har i anslutning till det anförda velat framhålla angelägenheten av att planläggningen av om- och tillbyggnader av landsstatshusen ur nu angivna synpunkter ägnas den största uppmärksamhet.

Även om utskottet sålunda hyser en viss tveksamhet rörande nödvändigheten och ändamålsenligheten att till landsstatshusen förlägga vissa av de institutioner, vilkas lokalbehov nu äro aktuella, har utskottet likväl i rådande situation icke velat motsätta sig genomförandet i princip av de av byggnadsstyrelsen uppgjorda förslagen. Utskottet har därvid fäst avseende vid att lokalutrymmen för institutioner, som enligt utskottets mening icke nödvändigtvis behöva vara förlagda i anslutning till länsstyrelserna, kunna

betraktas såsom reservutrymmen, vilka kunna tagas i anspråk i händelse av ytterligare ansvällning av länsstyrelsernas eller dessa mer närstående institutioners arbetsuppgifter.

Vad härefter angår de för de olika länsstyrelserna ifrågasatta byggnadsåtgärderna har Kungl. Maj:t föreslagit anvisande av medel dels för nybyggnader för länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Gotlands, Blekinge, Skaraborgs, Värmlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, medan för länsstyrelserna i Kronobergs, Kalmar, Kristianstads, Hallands och Västmanlands län föreslagits vissa om- eller tillbyggnadsåtgärder. Härjämte har föreslagits anvisande av medel för omputsning av fasaderna på Uppsala slott och anordnande av personhiss m. m. i landsstatshuset i Falun. I anslutning härtill har föreslagits förvärv, i vissa fall i form av markbyte, av för till- eller nybyggnader erforderlig mark, varjämte för länsstyrelsen i Älvsborgs län förordats genomförande av visst markförvärv. Vad sålunda i olika sammanhang anförts och föreslagits har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet har icke heller funnit anledning till erinran mot att det för innevarande budgetår anvisade anslaget till anordnande av provisoriska lokaler för länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar tages i anspråk för av departementschefen förordade inredningsarbeten i Uppsala slott.

Den nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län, för vilken Kungl. Maj:t i propositionen nr 2 äskat anslag av 600 000 kronor, avsågs skola förläggas å kronohäktets nuvarande tomt. I propositionen nr 197 har sedermera föreslagits att, därest markbyte mellan kronan och Jönköpings stad kunde komma till stånd, nybyggnaden i stället skall förläggas till ett staden nu tillhörigt område inom kvarteret Gullvivan. Kungl. Maj:t har hemställt om bemyndigande att, efter prövning av de villkor varom överenskommelser kunde träffas vid preliminära underhandlingar, träffa avtal om markbyte, innebärande att fängelsetomten skulle gå i utbyte mot området inom kvarteret Gullvivan, varjämte staden skulle, därest vid värdering tomtens värde befunnes understiga området, erhålla så stor del av kronoegendomen Mellan- och Österängen, som svarade mot skillnaden i värde. Enligt vad utskottet erfarit har fråga numera uppkommit om beredande av kontant vederlag till staden i stället för överlåtelse av berörda del av kronoegendomen. Häremot har utskottet icke något att erinra.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) till *Nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län* å tillläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna dels ett mellan byggnadsstyrelsen och Nyköpings stad den 12 och den 22 januari 1946 träffat avtal om visst markbyte, dels ock ett mellan byggnadsstyrelsen och Umeå stad den 4 och den 9 januari 1946 träffat avtal om visst markbyte;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att med Jönköpings stad träffa avtal om markbyte mellan kronan och staden i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 8 mars 1946 eller av utskottet ovan förordade grunder;

d) för budgetåret 1946/47 under statens allmänna fastighetsfond anvisa följande investeringsanslag, nämligen till

<i>Omputsning av fasaderna på Uppsala slott</i>	kronor 150 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Södermanlands län m. m.</i>	kronor 778 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	kronor 500 000;
<i>Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö</i>	kronor 225 000;
<i>Tillbyggnad av landsstatshuset i Kalmar</i>	kronor 425 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Gotlands län</i>	kronor 500 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Blekinge län</i>	kronor 600 000;
<i>Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Kristianstad</i>	kronor 600 000;
<i>Ombyggnads- och inredningsarbeten i Halmstads slott</i>	kronor 54 000;
<i>Förvärv av tomtmark i Vänersborg</i>	kronor 20 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Skaraborgs län</i>	kronor 400 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Värmlands län m. m.</i>	kronor 623 000;
<i>Anordnande av personhiss inom Västerås slott</i>	kronor 25 000;
<i>Omläggning av värmesystemet m. m. i landsstatshuset i Falun</i>	kronor 125 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Gävleborgs län</i>	kronor 750 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Västernorrlands län m. m.</i>	kronor 835 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Jämtlands län m. m.</i>	kronor 757 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Västerbottens län m. m.</i>	kronor 1 025 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Norrbottens län</i>	kronor 850 000.

Stockholm den 3 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Lindström, Gränebo, Larsson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Berling, Petersson, Hesselbom* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Ohlin, Bergström, Andersson* i Malmö, *Staräng, Wallentheim, Lindholm, Åkerström, Sefve, Petersson* i Degerfors och *Onsjö*.
